

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

14.10.2025

CPE - toimintaohje

CPE-bakteereiksi kutsutaan suoliston bakteereita, jotka tuottavat karbapenemaasi-entsyymejä. CPE tulee sanoista **C**arbapenemase **P**roducing **E**nterobacteriae. Karbapenemaasi-ominaisuus tekee suolistobakteerin vastustuskykyiseksi tavallisesti infektioiden hoidossa käytetyille antibiooteille. Lisäksi se tekee bakteerista vastustuskykyisen laajakirjoisille antibiooteille, karbapeneemeille. Jos bakteeri on CPE ja sillä on karbapenemaasigeeni, tämä mainitaan bakteeriviljelyvastauksessa, esimerkiksi "Kyseessä on karbapenemaasia tuottava kanta".

Kun CPE-kantaja tulee hoitoyksikköön, hoitaja ottaa yhteyttä Infektioiden torjunnan hygieniahoitajaan sekä puhtauspalvelu-työntekijään. CPE-bakteerit saattavat kolonisoida kosteita tiloja. Tämä huomioidaan potilashuoneen WC:n ja suihkutilan loppusiivouksessa.

CPE voi löytyä pelkkänä suoliston bakteerin kantajuutena ilman infektiota. Tavallisimmat CPE:n aiheuttamat infektiot ovat virtsatie- ja intra-abdominaaliset infektiot. Tällöin hoidossa joudutaan käyttämään monen antibiootin yhdistelmää, koska tehokkaita lääkkeitä on tarjolla niukasti tai ei lainkaan. CPE-infektion hoidon suunnittelu kuuluu aina infektiolääkärille. CPE-kantojen häätöön ei ole olemassa mikrobilääkkeitä. Suurin riski saada tartunta, on sairaalahoito ulkomailla.

1.1 Hoitokäytännöt terveyden- ja sosiaalihuollon yksiköissä

CPE-bakteerit tarttuvat kosketustartuntana, jonka vuoksi sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä **CPE-kantajaa hoidetaan aina kosketusvarotoimin.** Ilman välityksellä bakteeri ei leviä. Tärkein CPE-tartunnan torjuntakeino on oikea käsihygienia.

Varotoimet

- Vuodeosastolla CPE-kantajan hoidossa toteutetaan kosketusvarotoimia
- Toimenpideyksiköissä, leikkaussalissa ja heräämössä toteutetaan kosketusvarotoimia
- Asumispalveluyksiköissä ja kotihoidossa CPE-kantajaa hoidetaan kosketusvarotoimia noudattaen
- Myös avovastaanotolla kantajaa hoidetaan kosketusvarotoimin

CPE-kantajan hoitaminen vuodeosastolla tai asumispalveluyksikössä

CPE:n kantaja sijoitetaan yhden hengen huoneeseen, jossa on oma wc- ja kylpyhuonetila. Ellei tämä ole mahdollista, konsultoi hygieniahoitajaa. Kaikki huoneessa kävijät ja kantaja itse noudattavat oikeaa käsihygieniaa, eli kädet desinfioidaan aina ennen huoneeseen tuloa ja sieltä lähdettäessä.

Kantajan **lähihoitotoimenpiteissä käytetään kosketusvarotoimisuojaimia.** Henkilökunta suojautuu lähihoitotoimenpiteissä kertakäyttöisellä, hihallisella esiliinalla ja nitrilikäsineillä sekä tarvittaessa kirurgisella suu-nenäsuojuksella silloin, kun on vaara eriteroiskeista. Kädet desinfioidaan ennen suojainten pukemista ja niiden riisumisen jälkeen. Suojavaatetusta ei käytetä, jos huoneeseen pistäydytään tuomaan esimerkiksi lehteä tai ruokatarjotinta.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

14.10.2025

Kantaja voi osallistua normaalisti ruokailuihin, harrastustoimintaan ja oleskeluun yleisissä tiloissa.

Eritetahrat pyyhittää Eritetahradesinfektio -ohjeen mukaisesti. Hoitotoimien jälkeen huonetilan kosketuspinnat pyyhittää ja kaikki roskat laitetaan roskapussiin, pussi suljetaan ja viedään huoneesta pois isompaan lajitteluun.

Kantajan pyykki pestään erillään muusta pyykistä. Likapyykkiä käsitellään samoilla suojaimilla kuin lähihoitotilanteissa. Kts. tarkemmat ohjeet: Kosketusvarotoimet vuodeosastolla, Kosketusvarotoimet asumispalveluyksikössä sekä Pyykin käsittely sote-yksiköissä - ohjeista.

1.2 CPE-kantajan huoneen ja wc-suihkutilan siivous

Huone siivotaan aina viimeisenä ja siivouksessa käytetään kertakäyttöisiä siivouspyyhkeitä sekä huonekohtaisia siivousvälineitä. Suihkupäät, letkut ja pidikkeet puhdistetaan päivittäin käsienpesualtaan pesun yhteydessä.

Kantajan hoitjakson päättyessä tehdään wc-suihkutilaan tehostettu loppusiivous, jossa WC-tilan vesikalusteet kloorataan. Mikäli hoitjakso on pitkä, kloorausta suositellaan tehtäväksi kerran viikossa mikrobimäärän vähentämiseksi vesikalusteissa ja viemäristössä. Ohjeet vesikalusteiden klooraukseen löytyvät ohjeesta Varotoimiin liittyvät toimenpiteet. Muut loppusiivouksessa tarvittavat toimet suunnitellaan yhdessä Infektioiden torjunnan, puhtauspalveluiden ja LVI-huollon kanssa tapauskohtaisesti. Hoitjakson päättyessä hoitoyksiköstä ilmoitetaan Infektioiden torjuntaan hoidon päättymisestä, jolloin huoneesta otetaan pintahygienianäytteet. Huone pidetään poissa käytöstä, kunnes näytteet vastattu negatiivisiksi.

1.3 Riskitietomerkintä ja näytteet

CPE-löydöksestä tehdään merkintä sairauskertomuksen riskitietoihin. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella merkinnän tekee Infektioiden torjuntayksikkö. **CPE-riskitieto on kriittinen ja voimassa toistaiseksi.** Riskitietoa ei poisteta. Kun henkilöllä on todettu CPE, ei uusia näytteitä tarvitse ottaa, esim. tullessa sairaalaan tai osastohoitoon.

CPE-mikrobi todetaan tavallisesti kliinisestä näytteestä, kuten virtsa- tai haavanäytteestä. Ulkomailta sairaalahoitossa olleilta potilailta tulee ottaa MDRsVi-näytteet kahtena peräkkäisenä päivänä CPE-tartunnan poissulkemiseksi. Katso tarkemmin: Moniresistenttien mikrobien torjuntaohje

1.4 Altistuneiden seulonta ja epidemia

CPE-kantajalle altistuneiden seulonta ohjeistetaan Infektioiden torjuntayksiköstä. Altistuneeksi määritellään CPE-kantajan kanssa samassa potilashuoneessa olleet tai samaa wc-suihkutilaa kantajan kanssa käyttäneet potilaat.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

14.10.2025

Epidemiaa epäiltäessä tilanne arvioidaan tapauskohtaisesti. Tämän ohjeen lisäksi voi olla erillinen ohjeistus epidemian tai poikkeavan paikallisen tilanteen vuoksi. Poikkeus on kirjattuna näiden potilaiden riskitietoihin. Epidemiatilanteessa hygieniahoitaja antaa erillisen ohjeistuksen seulontanäytteiden otosta.

1.5 CPE-kantajan ohjaus

Hoitoyksikköjen ulkopuolella CPE-kantaja viettää normaalia elämää. CPE-kantajalle annetaan ohjeet hoitoyksikössä suullisesti ja lisäksi kantaja saa kirjallisen ohjeen. Kantajaa ohjataan toteuttamaan hyvää käsi- ja wc-hygieniaa. Bakteerin kantajuudesta kerrotaan omaisille vain kantajan luvalla.

1.6 Tiedottaminen

Tietoa CPE-kantajuudesta ei saa välittää sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisille toimijoille. Hoitoyksiköissä tieto väitetään kaikille, jotka hoitavat kantajaa (mm. laboratorio, fysioterapia, laitoshuolto). Tiedon tulee välittyä myös hoitoyksiköstä toiseen siirryttäessä.

1.7 Vierailijat

Vierailijat ohjataan hyvän käsihygienian toteuttamiseen. Heidät ohjataan desinfioimaan kädet yksikköön tullessa ja sieltä pois lähtiessä sekä CPE-kantajan huoneeseen mennessä ja sieltä poistuessa. Omaisia ja muita vierailijoita ohjataan pyytämään henkilökunnalta neuvoja ja ohjausta, jos he haluavat avustaa CPE-kantajaa hoitotoimissa. Vierailijat voivat olla huoneessa ilman suojaamia. Kantajan terveystietoja ei tule kertoa vierailijoille.

Ongelmatilanteissa ota tarvittaessa yhteyttä hygieniahoitajaan.